

## Theorie en praktijk van Content and Language Integrated Learning (H002246)

**Cursusomvang** (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

**Studiepunten 3.0**                      **Studietijd 90 u**

**Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025**

A (semester 1)	Nederlands	Gent	werkcollege zelfstandig werk hoorcollege
----------------	------------	------	--

**Lesgevers in academiejaar 2024-2025**

Vogl, Ulrike	LW06	Verantwoordelijk lesgever
Sanctobin, Véronique	LW06	Medewerker

**Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025**

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting Afrikaanse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting Oost-Europese talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting Oosterse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting archeologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie(afstudeerrichting bestuurskunde en publiek management)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting bio-engineering)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting biochemie en biotechnologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting biologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting chemie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting communicatiewetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting criminologische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen(afstudeerrichting diergeneeskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie(afstudeerrichting economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting engineering en technologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen(afstudeerrichting farmaceutische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting fysica en sterrenkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting geografie en geomatica)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting geologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting geschiedenis)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie(afstudeerrichting handelswetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting informatica)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting kunstwetenschappen)	3	A

Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen(afstudeerrichting medische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting moraalwetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting politieke wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen(afstudeerrichting psychologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting rechten)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen(afstudeerrichting sociale gezondheidswetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting sociologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting taal- en letterkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie(afstudeerrichting toegepaste economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting wijsbegeerte)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting wiskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de lichamelijke opvoeding	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting Afrikaanse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting Oost-Europese talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting Oosterse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting archeologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting bestuurskunde en publiek management)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting bio-engineering)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting biochemie en biotechnologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting biologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting chemie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting communicatiewetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting criminologische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting diergeneeskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting engineering en technologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting farmaceutische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting fysica en sterrenkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting geografie en geomatica)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting geologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting geschiedenis)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting handelswetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)	3	A

(afstudeerrichting informatica)		A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting kunstwetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting medische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting moraalwetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting pedagogische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting politieke wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting psychologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting rechten)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting sociale gezondheidswetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting sociologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting toegepaste economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting wijsbegeerte)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting wiskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de lichamelijke opvoeding (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)	3	A

## Onderwijstalen

Nederlands

## Trefwoorden

CLIL, CLIL-didactiek, CLIL-onderwijs, taalontwikkelen lesgeven

## Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot realisering van de basiscompetenties voor CLIL-leraren en de opleidingscompetenties van de educatieve masteropleiding UGent, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix te consulteren op [www.ugent.be/educatievemaster](http://www.ugent.be/educatievemaster).

In dit opleidingsonderdeel worden de basisprincipes, methodes, ontwikkelingen en toepassingen van CLIL-didactiek en CLIL-onderwijs verkend en toegepast. Het volgen van dit opleidingsonderdeel veronderstelt dat de deelnemende studenten beschikken over **voldoende taalvaardigheid** in een bepaalde CLIL-doeltaal (Frans, Engels of Duits, of Nederlands *in het geval van niet-Nederlandstalige studenten*). Voor zover deze doeltaal niet hun moedertaal is, wordt van hen verwacht dat ze die hebben verworven door het volgen van taalcursussen en/of het opnemen van een (studie)verblijf (bijv. Erasmus) in een omgeving waar de doeltaal de standaardtaal is.

Het opleidingsonderdeel kent een vervolg in één van de vier opleidingsonderdelen 'Taalvaardigheid voor Content and Language Integrated Learning (Duits/Engels/frans/Nederlands)'. Op basis van deze twee opleidingsonderdelen wordt de CLIL-kwalificatie van de student erkend.

## Inhoud

Op basis van recente wetenschappelijke inzichten worden de studenten vertrouwd gemaakt met de basisprincipes, methodes en ontwikkelingen van CLIL-didactiek en CLIL-onderwijs, met het oog op een lerarenloopbaan in het secundair onderwijs. Analyse van goede praktijk vormt daarbij de rode draad.

Via het aanmaken van een materialenportfolio voor het eigen vakgebied, worden de studenten bovendien aangezet om de theoretische kaders ook toe te passen in de praktijk.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- CLIL: definitie en kadering
  - Onderzoek naar CLIL en de effectiviteit van de CLIL-didactiek;
  - het wettelijk kader voor CLIL in de Vlaamse onderwijscontext en de rol van de Vlaamse Onderwijsinspectie;
  - vormen van samenwerking binnen een CLIL-school (in het bijzonder: samenwerking met de taalleraren);
  - referentiewerken en nuttig materiaal.
- Aspecten van taal:
  - Taalgebruik in een schoolse context: soorten taal (schooltaal versus thuistaal, vaktaal, sociale taal, instructietaal, moedertaal versus doeltaal);
  - taalgericht vakonderwijs en taalontwikkelen lesgeven (context, interactie, taalsteun);
  - (taal-)verwervingsprocessen en (taal-)leerstrategieën;
  - het ERKT (Europees Referentiekader voor de Talen).
- Algemene principes van de CLIL-didactiek:
  - Taal en zaakvakken: koppelen van inhoud aan taal (duale focus);
  - de 4 componenten van CLIL (Content, Communication, Cognition, Culture);
  - inzetten van authentiek materiaal en (eventueel) didactiseren van dat materiaal;
  - taakgericht onderwijs (met o.a. *Higher Order Thinking Skills* en *Deep Learning*);
  - principes van *scaffolding*;
  - kwaliteitscriteria voor de CLIL-les.
- CLIL-lesontwerp:
  - Doelstellingen voor taal en zaakvak;
  - principes van lesopbouw en de verschillende fases van een CLIL-les;
  - activerende werkvormen (o.a. in functie van samenwerkend leren);
  - activiteiten om de receptieve/productieve vaardigheden te stimuleren;
  - *scaffolding* (o.a. bij authentiek materiaal);
  - binnenklasdifferentiatie;
  - ICT-toepassingen;
  - leerlijnen: de CLIL-les(senreeks) in het curriculum.
- Evaluatie en feedback:
  - Evalueren van vakinhouden;
  - evalueren en bijsturen van taal;
  - geïntegreerd evalueren;
  - het geven van aangepaste feedback bij de taalontwikkeling.

### Begincompetenties

**Van de studenten wordt verwacht dat zij over een voldoende hoog taalniveau beschikken voor de taal waarin zij CLIL-onderwijs willen geven, of de nodige voorbereidingen hebben getroffen om dit opleidingsonderdeel te kunnen afleggen.**

Bij de start van het academiejaar (cf info op Ufora) wordt een oriënterende taaltest opgelegd (voor Duits, Engels, Frans of Nederlands, *dit laatste enkel voor niet-Nederlandstalige studenten*).

De test bestaat uit een schriftelijk en mondeling gedeelte. De studenten moeten minstens een B2- niveau kunnen aantonen op de ERKT-schalen ([Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde talen](#)). Bij een score lager dan het B2-niveau krijgt de student het advies een remediëringstraject te volgen vooraleer zich voor dit opleidingsonderdeel in te schrijven.

### Eindcompetenties

- 1 Het concept CLIL kunnen duiden vanuit theoretische kaders en die inzichten naar de praktijk kunnen vertalen.
- 2 Het wettelijk kader rond CLIL-onderwijs in Vlaanderen kennen en de implicaties ervan kunnen duiden.
- 3 De verschillende soorten taal (schooltaal versus thuistaal, vaktaal, sociale taal, instructietaal) kennen en hun gebruik kunnen situeren en duiden.
- 4 De principes van taalontwikkelen lesgeven kennen en ze kunnen toepassen.
- 5 De algemene principes van CLIL-didactiek kennen en ze kunnen toepassen.

- 6 De leerplannen voor het eigen vakgebied aan een kritische analyse kunnen onderwerpen, en mogelijkheden detecteren in het licht van de toe te passen CLIL-didactiek.
- 7 De ERKT-schalen kunnen inzetten ten behoeve van het CLIL-onderwijs.
- 8 (Authentiek) materiaal zoeken en kritisch kunnen analyseren en zo nodig didactiseren ten behoeve van de eigen CLIL-context.
- 9 De principes van taakgericht onderwijs kennen en kunnen toepassen.
- 10 Didactisch materiaal kunnen analyseren en voorstellen kunnen doen ter optimalisering, in functie van de kwaliteitscriteria voor CLIL-didactiek.
- 11 ICT-apps oordeelkundig kunnen selecteren in functie van de CLIL-didactiek.
- 12 In staat zijn differentiatietechnieken te selecteren en efficiënt in te zetten, met specifieke aandacht voor diversiteit en meertaligheid in de leerlingengroepen.
- 13 De rol van feedback kunnen situeren in het verloop van formatieve evaluatie en de verschillende methodes kennen in functie van CLIL-onderwijs
- 14 Een les kunnen ontwerpen ten behoeve van het eigen CLIL-onderwijs, dat wil zeggen correct doelen kunnen formuleren vanuit een duale focus, de les kunnen opbouwen met aandacht voor de verschillende lesfasen, daarbij activerende werkvormen inzetten die het taalgebruik stimuleren en daarenboven bijzondere aandacht verlenen aan het principe van *scaffolding*.
- 15 De principes voor een kwaliteitsvolle evaluatie kennen en kunnen toepassen in een CLIL-les.
- 16 Op de praktijk reflecteren vanuit een theoretisch en/of empirisch perspectief.

#### Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

#### Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

#### Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

#### Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Interactieve colleges, eventueel in blended learning, werkcolleges (eventueel ook online), zelfstandig werk, deelname aan een discussieforum

De student dient er rekening mee te houden dat de colleges een aanzet zijn voor het zelfstandig verwerken van de leerstof via het aanleggen van het **persoonlijk materialenportfolio**, dat het grootste deel van de leertijd in beslag zal nemen.

Studenten kunnen in bepaalde gevallen ook een observatie-opdracht uitvoeren in het kader van een CLIL-stage. Dit wordt besproken met de lesgever. In dat geval valt een deel van de opdracht materialenportfolio weg.

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

#### Studiemateriaal

Type: Andere

Naam: Content and Language Integrated Learning

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Beschikbaar op Ufora : Ja

Bijkomende info: Het studiemateriaal bestaat uit allerlei materiaal (tekst en beeld), verzameld in een leerpad op het leerplatform UFORA. Dat leerpad wordt aangevuld na elk college.

#### Referenties

Ball, Ph. e.a. (2015) *Putting CLIL Into Practice*. Oxford : OUP

Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2013). *CLIL: Content and language integrated learning*. Cambridge University Press.

Dale, Liz, et al. *CLIL Activities: a Resource for Subject and Language Teachers*. Cambridge University Press, 2015.

Genesee, Fred, and Else V. Hamayan. *CLIL in Context: Practical Guidance for Educators*. Cambridge University Press, 2016.

Graaff, R. de e.a. (2007) An Observation Tool for Effective L2 Pedagogy in Content and Language Integrated Learning. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 10/5, 603-624

Marsh, D. e.a. [European Framework for CLIL Teacher Education](#)

(Goedgekeurd)

Martens, Liesbeth, and Piet Van de Craen. *Klaar Voor CLIL Het CLIL-handboek voor Vlaanderen en Nederland*. Acco, 2017.

Mehisto, Peeter, and Y. L. Teresa Ting. *CLIL Essentials: for Secondary School Teachers*. Cambridge University Press, 2017.

Mehisto, Peeter, et al. *Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education*. Macmillan, 2009.

Pil, L. (2017) de stuwkracht van CLIL. *InDialoog* 2017-2018, 44-49

Strobbe, Lies, et al. *Je Vak in Een Vreemde Taal?: Wegwijzers Voor De CLIL-Onderwijspraktijk*. Acco, 2013.

#### **Vakinhoudelijke studiebegeleiding**

- Studiebegeleiding gebeurt door de onderwijsdidacticus.
- Ondersteuning via Ufora, MsTeams en op afspraak.

#### **Evaluatiemomenten**

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

#### **Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode**

Vaardigheidstest, Schriftelijke evaluatie open boek

#### **Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode**

Vaardigheidstest, Schriftelijke evaluatie open boek

#### **Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie**

Werkstuk

#### **Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie**

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

#### **Toelichtingen bij de evaluatievormen**

- Schriftelijk examen: On line open boek examen, gericht op toepassing. Het examen gebeurt schriftelijk, met mondelinge toelichting (eveneens on line).
- Niet-periodegebonden: Werkstuk: Persoonlijk materialenportfolio

#### **Eindscoreberekening**

- 50% periodegebonden
- 50% niet-periodegebonden

Slagen voor het volledige opleidingsonderdeel is enkel mogelijk als de student voor de beide evaluatievormen afzonderlijk slaagt. Wie voor het geheel mathematisch slaagt, maar voor één van de beide onderdelen niet de helft behaalt, krijgt als eindscore maximaal 9/20. Wie ongegrond afwezig is op of niet deelneemt aan een deel van de evaluatie, kan niet slagen en zal, als de mathematische eindscore toch een cijfer van tien of meer op twintig zou zijn, kan eveneens een eindscore van maximaal 9/20 krijgen

#### **Faciliteiten voor werkstudenten**

Studenten met het statuut van werkstudent kunnen de cursus in afstand volgen. Neem contact op met de docent voor meer info.